Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru, judecător Dragoș Crigan

Dosarul nr. 2a-3379/25
(2-25031825-02-2a-22092025)

D E C I Z I E

29 aprilie 2026
mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată în componența:

Preşedintele ședinței, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Elena Bolocan și Svetlana Vîșcu

Grefier
Victoria Chirilov

Examinînd în ședință publică, apelul declarat de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Stelea Teodor,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,

împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2025, prin care s-a admis parțial cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral,-

A C O N S T A T A T :

Pretențiile reclamantului:

La 3 martie 2025, reclamantul Străisteanu Gheorghe a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției, întemeiată pe prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei în termen rezonabil sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

În susținerea cererii, reclamantul a menționat că, dosarul civil nr. 25-2979/2020 s-a aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în perioada 23 noiembrie 2020 – 09

ianuarie 2025, fiind examinat în primă instanță timp de aproximativ 4 ani și 2 luni, ceea ce în opinia sa, constituie o încălcare a dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

Reclamantul a arătat că, anterior, a intentat acțiune împotriva executorului judecătoresc, iar examinarea acesteia a depășit durata rezonabilă prevăzută de lege, susținând că tergiversarea procedurii i-a cauzat prejudicii morale. Totodată, a invocat dispozițiile Legii nr. 87/2011, ale Codului de procedură civilă, Codului civil, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, apreciind că statul poartă răspundere pentru încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

A solicitat reclamantul constatarea încălcării dreptului său la examinarea cauzei într-un termen rezonabil în dosarul civil nr. 25-2979/2020 și încasarea din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, a sumei de 22 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărîrea Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) din 6 iunie 2025, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Străisteanu Gheorghe către Ministerul Justiției al RM cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

S-a constatat încălcarea dreptului reclamantului Străisteanu Gheorghe la examinarea în termen rezonabil a cauzei civile cu nr. 25-2979/2020.

S-a încasat din contul statului prin intermediul Ministerul Justiției al RM în beneficiul lui Străisteanu Gheorghe, a.n. *****, IDNP: *****, cu domiciliul în *****prejudiciul moral în mărime de 15000 (cincisprezece mii) lei, 00 bani.

În rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Pentru a hotărî astfel, instanța a constatat încălcarea dreptului reclamantului la examinarea într-un termen rezonabil a cauzei civile nr. 25-2979/2020, reținând că aceasta a fost examinată în primă instanță pe o durată de aproximativ 4 ani, fără ca tergiversarea să fie imputabilă reclamantului și în lipsa unui grad ridicat de complexitate a litigiului. Totodată, instanța a apreciat că sunt întrunite condițiile prevăzute de Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 pentru repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

La stabilirea cuantumului despăgubirilor, instanța de fond a reținut criteriile prevăzute de Legea nr. 87/2011, Codul civil și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, apreciind că suma solicitată de reclamant, în cuantum de 22 000 lei, este excesivă și nu corespunde principiului satisfacției echitabile.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 10 iunie 2025, reprezentantul Ministerului Justiției al Repubicii Moldova, a depus cerere de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 6 iunie 2025, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 iunie 2025 și emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii formulate de Străisteanu Gheorghe.

Argumentele părților:

În susținerea apelului a invocat că, instanța de fond a constatat incomplet circumstanțele relevante, a apreciat în mod arbitrar probele administrate și a aplicat eronat prevederile Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

Apelantul a susținut că durata examinării cauzei urma să fie apreciată prin raportare la toate criteriile consacrate de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011 și de jurisprudența CtEDO, respectiv complexitatea cauzei, conduita părților, comportamentul autorităților și importanța litigiului pentru reclamant, iar nu exclusiv prin prisma duratei procedurii. Totodată, a arătat că prelungirea examinării s-a datorat unor împrejurări obiective, precum volumul ridicat de activitate al instanțelor, redistribuirea dosarului, concediul medical al judecătorului, starea de urgență generată de pandemia COVID-19 și alte cauze organizatorice, care nu pot fi calificate drept tergiversări imputabile statului. De asemenea, a invocat că reclamantul nu a solicitat urgentarea examinării cauzei și nu a demonstrat existența unei mize deosebite a litigiului.

Referitor la prejudiciul moral, apelantul a susținut că instanța de fond a acordat în mod neîntemeiat despăgubiri în cuantum de 15 000 lei, fără existența unor probe care să confirme suportarea unui prejudiciu moral efectiv și întinderea acestuia. În opinia apelantului, Legea nr. 87/2011 nu instituie acordarea automată a despăgubirilor morale în cazul constatării încălcării termenului rezonabil, iar în circumstanțele cauzei o simplă constatare a eventualei încălcări ar fi constituit o satisfacție echitabilă suficientă. În susținerea poziției sale, a invocat jurisprudența Curții Supreme de Justiție și a Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la criteriile de apreciere a termenului rezonabil și la acordarea satisfacției echitabile.

În referința la cererea de apel, intimatul Străisteanu Gheorghe a solicitat respingerea apelului declarat de reprezentantul Ministerului Justiției și menținerea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 06 iunie 2025, ca fiind legală și întemeiată.

În susținerea poziției sale, intimatul a menționat că apelul nu întrunește exigențele art. 386 Cod de procedură civilă, întrucât criticile formulate sunt generale și nu demonstrează neelucidarea circumstanțelor cauzei, insuficiența probelor ori aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural. Totodată, a susținut că instanța de fond a apreciat corect probele administrate și a aplicat în mod corespunzător dispozițiile art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, ale Legii nr. 87/2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții Supreme de Justiție.

De asemenea, a arătat că durata examinării cauzei civile în primă instanță, de peste patru ani, în lipsa unui grad ridicat de complexitate și fără tergiversări imputabile reclamantului, justifică constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil și acordarea despăgubirilor pentru prejudiciul moral.

Termenul legal de declarare a apelului:

În conformitate cu art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.

Potrivit art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii, evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

În speță s-a stabilit că, dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) a fost emis la 6 iunie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 10 iunie 2025, corespunzător se deduce că apelantul a respectat termenul legal de 30 zile de declarare a apelului.

Argumentele părților în ședința instanței de apel:

În ședința de judecată a instanței de apel, părțile înștiințate în mod legal nu s-au prezentat, astfel, instanța de apel a considerat posibilă examinarea cauzei în lipsa părților care nu s-au prezentat. Or, potrivit art. 379 alin. (2) din Codul de procedură civilă, neprezentarea în şedinţa de judecată a apelantului sau a intimatului, a reprezentanţilor acestora, precum şi a unui alt participant la proces, citaţi legal despre locul, data şi ora şedinţei, nu împiedică judecarea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și a materialelor din dosar, Colegiul apreciază apelul ca fiind întemeiat, motiv pentru care acesta urmează a fi admis.

În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alți participanți la proces.

Potrivit art. 385 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parţial hotărîrea primei instanţe, emiţînd o nouă hotărîre.

În temeiul art. 386 alin.(1) lit. d) Cod de procedură civilă, hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

Art. 387 lit.c) Cod de procedură civilă stabilește că, se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească a interpretat eronat legea.

Conform prevederilor art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale, dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu prevederile art. 130 Cod de procedură civilă, instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei.

Colegiul civil reţine că instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținându-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Potrivit recomandărilor avizului nr.11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.

Totodată, Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că, nu va răspunde în mod distinct tuturor argumentelor invocate de participanții la proces, ci doar celor decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Garcia Ruiz c. Spaniei [MC], §26; Moreira Ferreira c. Portugaliei (nr. 2) [MC], §84 și §98).”

Circumstanțele litigiului, așa cum au fost constatate din suportul probatoriu administrat, pot fi rezumate, după cum urmează.

La 23 noiembrie 2020, Străisteanu Gheorghe a depus la Judecătoria Chișinău sediul Rîșcani, cerere de chemare în judecată împotriva executorului judecătoresc Brihuneț Cristina, cu privire la încălcarea accesului la informație și repararea prejudiciului moral.

Tot la 23 noiembrie 2020, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, acţiunea în contencios administrativ depusă de Străisteanu Gheorghe, a fost repartizat în mod automat-aleatoriu spre examinare judecătorului Judecătoria Chişinău (sediul Râşcaniî Dodon Viorica, fiindu-i atribuit nr.2-20146854-12-3-23112020 (3-2979/2020).

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Râşcani), din 25 noiembrie 2020, a fost stabilit un termen de 30 de la data notificării încheierii participanţilor la proces, pentru prezentarea actelor necesare.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Râşcani), din 22 iulie 2021, instanţa şi-a declinat competenţa de a examina cauza civilă şi a remis dosarul preşedintelui Judecătoriei Chişinău pentru redistribuire aleatorie.

Prin încheierea Preşedintelui interimar al Judecătoriei Chişinău, din 09 august 2021, s-a dispus redistribuirea cauzei nr.3-2979/2020, prin intermediul P1GD, unui judecător din cadrul sediului Centru al Judecătoriei Chişinău, iar potrivit fişei de repartizare a cauzei, aceasta la 9 august 2021, a fost repartizată judecătorului Judecătoriei Chişinău (sediul Centru), Pulbere Igor.

Prin încheierea Judecătoriei Chişinău (sediul Centru), din 16 august 2021, a fost acceptată spre examinare cererea depusă de Străisteanu Gheorghe, s-a solicitat executorului judecătoresc prezentarea explicaţiilor scrise la cererea de contestare şi toate probele pentru susţinerea poziţiei procesuale, oferindu-i termen de 7 zile de la recepționarea încheierii.

La fel, s-a constatat că, prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 noiembrie 2024, a fost respinsă cererea înaintată de către Străisteanu Gheorghe împotriva executorului judecătoresc Brihuneț Cristina cu privire la încălcarea accesului la informație și repararea prejudiciului moral, ca fiind neîntemeiată.

La data de 18 noiembrie 2024 Străisteanu Gheorghe a depus recurs împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 08 noiembrie 2024.

Potrivit fişei de repartizare a cauzei, aceasta la data de 29 noiembrie 2024 a fost repartizată prin intermediul PJGD judecătorului Curţii de Apel Chişinău, Pulbere Ruxanda.

Prin încheierea Curţii de Apel Chişinău, din 05 decembrie 2024, nu s-a dat curs cererii de recurs declarată de către Străisteanu Gheorghe, împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru), din 8 noiembrie 2024. S-a acordat recurentului Străisteanu Gheorghe, un termen de 5 zile calendaristice din momentul primirii copiei de pe încheierea în cauză pentru prezentarea originalului dovezii de achitare a taxei de timbru în sumă de 200 lei (două sute lei) şi s-a explicat recurentului că asupra restituirii cererii de recurs va decide un complet din 3 judecători, la expirarea termenului acordat, fără citarea participanților la proces.

La 9 decembrie 2024, Străisteanu Gheorghe a depus cerere cu privire la scutirea de la plata taxei de timbru la depunerea cererii de recurs.

Prin încheierea Curţii de Apel Chişinău din 12 decembrie 2024, a fost respinsă cererea înaintată de Străisteanu Gheorghe cu privire la scutirea de la plata taxei de timbru la depunerea cererii de recurs, acordîndu-i un termen de 5 zile pentru prezentarea dovezii de achitare a taxei de timbru.

Prin încheierea Curții de Apel Centru din 9 ianuarie 2025, a fost restituită cererea de recurs declarată de către Străisteanu Gheorghe împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 8 noiembrie 2024, în temeiul prevederilor art. 426^1 alin.(2^1) Cod de procedură civilă.

Așadar, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate prin prisma argumentelor invocate în apel și, raportându-le la suportul probatoriu, Colegiul civil,

comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru constată că prima instanță a aplicat eronat normele de drept material circumstanțelor cauzei.

Prin acțiunea înaintată, Străisteanu Gheorghe a solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei în baza contestației depuse de către Străisteanu Gheorghe împotriva executorului judecătoresc Brihuneț Cristina cu privire la încălcarea accesului la informație și repararea prejudiciului moral, dosar nr. 25-2979/2020, examinată la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

În conformitate cu art. 2 alin.(1)-(2) Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87/21.04.2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condiţiile stabilite de prezenta lege şi de legislaţia procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărîrii judecătoreşti se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Potrivit art. 2 alin.(4)-(6) Legii menționate, prejudiciul cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se repară indiferent de vinovăția instanţei de judecată, a organului de urmărire penală, a organului responsabil de executarea hotărârilor judecătoreşti sau a instituţiei de stat debitoare. Prejudiciul cauzat de o autoritate publică sau de o autoritate căreia statul ia delegat atribuţii de autoritate publică prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se repară de către stat. Reparaţia prejudiciului se face de la bugetul de stat. Mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant.

Aceleași criterii sunt consacrate constant în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat că aprecierea caracterului rezonabil al duratei unei proceduri nu poate fi făcută exclusiv prin raportare la timpul scurs, ci presupune o evaluare globală a tuturor împrejurărilor cauzei (*Frydlender c. Franței* [MC], nr. 30979/96, §43; *Comingersoll S.A. c. Portugaliei* [MC], nr. 35382/97).

În conformitate cu prevederile art.4 Legii nr.87, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la

executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

Art. 5 alin. (1) din Legea indicată supra prevede că, în urma constatării faptului că a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată decide asupra acordării unei satisfacții echitabile de la bugetul de stat în contul reparării prejudiciului moral, material, precum şi a costurilor şi a cheltuielilor de judecată.

Colegiul civil apreciază întemeiate criticile formulate de apelant referitoare la aplicarea dispozițiilor Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

În speță, instanța de fond a reținut că procedura desfășurată în dosarul nr. 25-2979/2020 a avut o durată de aproximativ patru ani și, pornind în principal de la această împrejurare, a concluzionat asupra încălcării dreptului reclamantului la examinarea cauzei într-un termen rezonabil.

Colegiul constată însă că, analiza efectuată de prima instanță nu răspunde exigențelor impuse de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, întrucât nu conține o evaluare efectivă a tuturor criteriilor legale și nici o delimitare a perioadelor imputabile autorităților de cele generate de incidente procedurale obiective.

Așadar, potrivit art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, caracterul rezonabil al duratei procedurii se apreciază în funcție de circumstanțele particulare ale cauzei, ținându-se seama de complexitatea acesteia, comportamentul reclamantului, conduita instanței și a autorităților relevante, durata procedurii, precum și importanța procesului pentru persoana interesată. Aplicarea acestor criterii presupune o evaluare globală, iar nu concluzionarea automată asupra existenței unei încălcări exclusiv în funcție de durata totală a procesului.

Sub aspectul complexității, Colegiul constată că litigiul inițial a avut ca obiect acțiunea formulată de Străisteanu Gheorghe împotriva executorului judecătoresc Brihuneț Cristina privind încălcarea accesului la informație și repararea prejudiciului moral. Cauza nu presupunea soluționarea unor raporturi juridice cu pluralitate extinsă de participanți, administrarea unor expertize judiciare, audierea unui număr semnificativ de martori sau examinarea unor operațiuni tehnice ori financiar-contabile deosebit de complicate. Litigiul privea controlul legalității actelor și acțiunilor executorului judecătoresc într-un raport juridic determinat și nu implica examinarea unui volum considerabil de probe sau soluționarea unor chestiuni juridice noi ori controversate.

Totodată, litigiile referitoare la contestarea actelor, acțiunilor sau inacțiunilor executorului judecătoresc se examinează unipersonal, împrejurare care, deși nu exclude existența unor dificultăți juridice, indică faptul că legiuitorul nu le-a atribuit, prin natura lor, un grad procesual sporit de complexitate.

O anumită dificultate a cauzei a rezultat însă din necesitatea stabilirii procedurii jurisdicționale aplicabile. Inițial, cauza a fost repartizată unui judecător specializat în materia contenciosului administrativ, iar prin încheierea din 22 iulie 2021 s-a constatat că litigiul urmează să fie examinat potrivit regulilor procedurii civile, fiind dispusă redistribuirea acestuia unui judecător specializat în materie civilă. Această chestiune de competență și specializare a justificat efectuarea unor acte procesuale suplimentare, fără a transforma însă cauza într-una de o complexitate juridică deosebită.

Prin urmare, cauza poate fi calificată ca având un grad redus spre mediu de complexitate. Totuși, această împrejurare nu este suficientă, în mod izolat, pentru constatarea încălcării termenului rezonabil, fiind necesară examinarea concomitentă a celorlalte criterii prevăzute de lege.

Din actele procedurale existente rezultă că, imediat după înregistrarea acțiunii, aceasta a fost repartizată aleatoriu, iar la 25 noiembrie 2020 au fost dispuse măsurile pregătitoare necesare examinării cauzei. Ulterior, la 22 iulie 2021, a fost soluționată problema competenței, cauza fiind transmisă spre redistribuire, iar la 9 august 2021 a fost repartizată judecătorului Igor Pulbere. Prin încheierea din 16 august 2021, noul judecător a acceptat cauza spre examinare și a dispus efectuarea actelor procesuale necesare.

După acceptarea cauzei de către judecătorul Igor Pulbere, la 16 august 2021, actul de dispoziție asupra acțiunii a fost pronunțat la 8 noiembrie 2024. Din materialele prezentate nu rezultă însă date concrete referitoare la ședințele fixate, motivele eventualelor amânări, cererile formulate de participanți sau alte incidente procesuale produse în acest interval. Or, prima instanță era obligată să stabilească, pe baza actelor dosarului de bază, succesiunea actelor procesuale și să individualizeze perioadele concrete de inactivitate imputabile autorităților.

Mai mult ca atât, materialul probator administrat de prima instanță nu permite identificarea și evaluarea juridică a eventualelor perioade de inactivitate imputabile autorităților, iar în lipsa unei asemenea individualizări nu poate fi verificată concluzia primei instanțe privind existența încălcării.

Colegiul reține însă că natura unipersonală a examinării și gradul relativ redus de complexitate a litigiului impuneau instanței o diligență procesuală corespunzătoare. Cu toate acestea, pentru constatarea încălcării era necesară stabilirea concretă a perioadelor de inactivitate și a caracterului nejustificat al acestora, analiză pe care prima instanță nu a efectuat-o, limitându-se, în esență, la durata totală a procedurii.

Referitor la conduita reclamantului, din materialele disponibile nu rezultă că Străisteanu Gheorghe ar fi provocat amânări, ar fi formulat cereri vădit dilatorii sau ar fi refuzat să îndeplinească obligațiile procesuale stabilite de instanță. Prin urmare, durata procedurii nu îi poate fi imputată exclusiv reclamantului.

În același timp, nu rezultă că reclamantul ar fi manifestat o diligență activă în vederea accelerării examinării cauzei. Acesta nu a prezentat dovezi că ar fi sesizat instanța cu cereri privind urgentarea examinării, că ar fi solicitat stabilirea unor termene mai apropiate ori că ar fi utilizat alte mijloace procedurale disponibile pentru a atrage atenția asupra duratei procesului.

Astfel, instanța de apel reține că, reclamantul nu a făcut uz de niciun mecanism procedural apt să determine accelerarea examinării cauzei și nici nu a demonstrat că, pe parcursul procedurii, ar fi sesizat în mod repetat instanța asupra necesității soluționării cu celeritate a litigiului. Deși lipsa unor asemenea demersuri nu exonerează autoritățile de obligația de organizare eficientă a justiției, aceasta constituie un element relevant în aprecierea conduitei reclamantului și a importanței efective pe care acesta o atribuia soluționării rapide a cauzei.

Această pasivitate nu transferă asupra reclamantului responsabilitatea autorităților de a organiza procedura într-un termen rezonabil și nu poate constitui, prin ea însăși, un temei pentru excluderea răspunderii statului. Totuși, ea reprezintă un element relevant în cadrul evaluării globale, în special atunci când reclamantul pretinde că durata cauzei i-a provocat o stare intensă și continuă de incertitudine, dar nu demonstrează că ar fi întreprins demersuri pentru accelerarea procedurii.

Deci, conduita reclamantului nu poate fi calificată drept dilatorie, însă denotă o anumită pasivitate procesuală, care diminuează susținerea potrivit căreia soluționarea cu maximă celeritate a cauzei prezenta pentru acesta o necesitate deosebită.

În ceea ce privește importanța procesului, litigiul privea pretinsa încălcare a accesului la informație de către un executor judecătoresc și repararea prejudiciului moral. Un asemenea obiect prezenta, fără îndoială, interes pentru reclamant, întrucât se referea la exercitarea unui drept personal și la obținerea unei compensații.

Totuși, cauza nu făcea parte din categoria litigiilor care, prin natura lor, impun o celeritate deosebită, precum cele privind raporturile de muncă, pensiile și prestațiile sociale, starea de sănătate, încredințarea sau întoarcerea minorilor, statutul civil ori mijloacele indispensabile de existență.

De asemenea, reclamantul nu a individualizat existența unor consecințe grave și imediate produse prin durata procedurii și nici nu a demonstrat că întârzierea soluționării cauzei i-ar fi afectat substanțial situația personală, profesională sau materială. Pretenția principală avea un caracter preponderent declarativ și compensatoriu, iar din actele cauzei nu rezultă existența unei urgențe speciale care să impună examinarea cu prioritate absolută.

În consecință, importanța cauzei pentru reclamant nu poate fi negată, însă aceasta nu atingea un nivel care să impună autorităților o diligență excepțională, superioară celei cerute în mod obișnuit pentru soluționarea unei cauze civile.

Așadar, evaluând cumulativ criteriile prevăzute de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, Colegiul constată că litigiul nu prezenta un grad ridicat de complexitate, însă a presupus soluționarea unei chestiuni privind competența și redistribuirea cauzei între judecători cu specializări diferite. Reclamantului nu îi pot fi imputate acte procesuale dilatorii, dar acesta a manifestat pasivitate, întrucât nu rezultă că ar fi întreprins demersuri pentru accelerarea examinării. Totodată, deși litigiul prezenta interes personal pentru reclamant, acesta nu făcea parte din categoria cauzelor care necesitau o celeritate deosebită.

În aceste circumstanțe, durata totală a procesului, chiar dacă este una semnificativă, nu poate constitui singurul element determinant pentru constatarea

încălcării dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil. Prima instanță era obligată să identifice perioadele concrete considerate nejustificate, să examineze cauzele acestora și să stabilească în ce măsură ele erau imputabile autorităților statului. În lipsa unei asemenea analize, concluzia privind existența încălcării nu este suficient fundamentată factual și juridic.

Așadar, în urma propriei evaluări a tuturor criteriilor prevăzute de art. 2 alin. (6) din Legea nr. 87/2011, Colegiul constată că materialul probator administrat nu permite identificarea unor perioade concrete de întârziere imputabile autorităților statului și nici concluzia că durata procedurii, apreciată în ansamblu, a depășit termenul rezonabil în sensul art. 6 §1 din Convenție și al Legii nr. 87/2011, iar în aceste condiții, nu sunt întrunite condițiile pentru admiterea acțiunii.

Ținând cont de argumentele expuse și de dispozițiile legale incidente, Colegiul civil apreciază că apelul este fondat, ceea ce impune admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea se respinge ca neîntemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 385 lit. c), art. art. 389 – 390 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru,-

D E C I D E :

Se admite apelul declarat de către reprezentantul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Stelea Teodor.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 6 iunie 2025, pronunțată în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral, și se emite o nouă hotărâre, prin care:

Se respinge cererea de chemare în judecată înaintată de Străisteanu Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral în mărime de 22 000 lei, ca neîntemeiată.

Decizia este definitivă din momentul pronunțării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale.

Preşedintele şedinţei,
Judecătorul Ana Panov

Judecătorii Elena Bolocan

Svetlana Vîșcu